

A zsidók deportálásával a helyi hatóságok szabad kezet kaptak a zsidóság és berendezési tárgyaik tekintetében, csupán a temetők emlékeztettek ideig-óráig az egykor virágzó zsidó közösségekre.⁴⁴

Magyar reagálás a német kisajátításokra

A magyar hatóságokban riadalmat keltett, hogy a németek folyamatosan és egyre arcátlanabban kobozzák el a zsidók tulajdonát a megszállás első két hónapjában. Noha ebben az időszakban kizárólagos joghatósággal ruházták fel a németeket a zsidókérdésben, a zsidó vagyont a magyar nemzeti örökség részének tekintették. Jóllehet abban a németek és magyarok egyetértettek, hogy kívánatos a zsidó tulajdon kisajátítása, a zsákmány felosztását illetően már élesen ütköztek a nézetek. A nemzetgazdasági érdekeken alapuló versengés igen heves volt, hiszen becslés szerint a zsidók vagyonát 7–9 milliárd aranypengőre értékelték.⁴⁵

Az első magyar tisztviselő, aki a német rekvirálások jellegét és mértékét a Zsidó Tanáccsal ellenőrizte, Bodnár Richárd, a kereskedelmi és iparkamara, a kereskedelmi és közlekedési minisztérium egyik szervezétének titkára volt. Május 17-i első látogatása után szinte mindennap megjelent a Tanács központjában, hogy megvizsgálja a német követeléseket. A zsidó vezetők üdvözölték ezt az érdeklődést; nemcsak újabb bizonyítéknak tekintették arra, hogy a magyarok újból joghatóságuk alá akarják vonni a zsidókérdés kezelését, hanem arra is eszközt láttak benne, hogy az elkobzott zsidó vagyon az országban maradjon. Bodnár kezdeményezésétől felbátorodva a zsidó vezetők bővítették kapcsolataikat a magyar tisztviselőkkel, hogy előmozdítsák azt, ami egyre inkább közös érdeknek mutatkozott. Gábor János és Domonkos Miksa különösen sikeresen építette ki és bővítette jó kapcsolatait Molitor Sándorral és Kiss Gyulával, a kereskedelmi és közlekedési minisztérium tisztviselőivel. Ennek következtében május végétől kezdve szorosan ellenőrizték a németek követeléseit és beszerzéseit. A magyarokat Domonkos folyamatosan tájékoztatta a német igényekről, s e vállalkozás során gyakran életét is kockáztatta.⁴⁶

Nemzeti gazdasági érdekeiket követve a magyarok egy sor ellenintézkedést tettek, amelyek nyilvánvalóan dühítették a németeket. Mivel a zsidó vagyon lehető legnagyobb részét az országban akarták tartani, előfordult, hogy még a csomagokat szállító vagonokat is lekapcsolták a deportálónatonokról. Különösen fontos volt számukra a zsidóktól kisajátított műkincsek visszatartása. 1944 nyarán Csánky Dénest, az ismert festőművészt és az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum igazgatóját nevezték ki a *zsidók zár alá vett műtárgyainak számbavételére és megőrzésére ki-*